

**НПУ імені М.П. Драгоманова
Історичний факультет
Кафедра міжнародних та регіональних студій**

**Т.А Стоян, Т.В. Мелещенко,
І.М. Дзюбленко, Л.В. Пилипенко, Л.С. Гопка**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИКОНАННЯ І
ЗАХИСТУ КУРСОВИХ РОБІТ**

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Історичного факультету спеціальності 291
«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Київ - 2020

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних та регіональних студій історичного факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 1 від 27. 08. 2020 р.).

Рекомендовано до друку Вченою радою Історичного факультету НПУ імені М.П. Драгоманова (протокол № 2 від 16. 09. 2020 р.).

Рецензенти: В.Г. Шарпаций, доктор історичних наук, професор
Т.В. Ладиченко, кандидат історичних наук, професор

Методичні рекомендації з виконання і захисту курсових робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Історичного факультету, спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» / укладачі: Т.А Стоян, Т.В. Мелещенко, І.М. Дзюбленко, Л.В. Пилипенко, Л.С. Гопка. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2020. 33 с.

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ.....	5
2. НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ.....	6
2.1. Вибір теми.....	6
2.2. Графік підготовки	6
2.3. Обсяг курсової роботи.....	6
2.4. Структура курсової роботи	7
2.5. Вимоги до змісту основних компонентів дослідження	7
3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВИ.....	9
3.1. Технічні вимоги.....	9
3.2. Рубрикація тексту.....	9
3.3. Цитування і примітки.....	10
3.4. Скорочення.....	11
3.5. Спеціальні символи.....	12
4. ЗАХИСТ КУРСОВИХ РОБІТ.....	12
4.1. Процедура захисту курсових робіт.....	12
4.2. Критерії оцінювання.....	13
5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	14
6. ДОДАТКИ.....	15
<i>Додаток А.</i> Індивідуальний графік роботи здобувача над курсовою роботою.....	15
<i>Додаток Б.</i> Зразок оформлення титульного аркушу курсової роботи.....	16
<i>Додаток В.</i> Зразок оформлення змісту курсової роботи.....	17
<i>Додаток Г.</i> Орієнтовна тематика курсових робіт.....	18
<i>Додаток Г.1.</i> Тематика курсових робіт з дисципліни «Історія зовнішньої	

політики» (2 курс).....	18
Додаток Г.2. Тематика курсових робіт з дисципліни «Україна в міжнародних організаціях» (2 курс).....	20
Додаток Г.3 Орієнтовна тематика курсових робіт з дисципліни «Зовнішня політика країн Європи та Америки» (3 курс).....	22
<i>Додаток Д.</i> Приклади оформлення бібліографічних описів для списку використаних джерел.....	25
Додаток Е. Критерії оцінювання курсових робіт.....	28
<i>Додаток Ж.</i> Зразок рецензії на курсову роботу.....	32

1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ

Методичні рекомендації з виконання й захисту курсових робіт здобувача вищої освіти спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» на історичному факультеті Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова ґрунтуються на чинних нормативно-правових актах: Законі України «Про вищу освіту» (№ 1556-VII від 1.07.2014 р.); Стандарті вищої освіти за спеціальності 291 « Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (2020 р.), Положенні «Про організацію освітнього процесу НПУ імені М.П. Драгоманова» (2019 р.), Положенні «Про академічну доброчесність у НПУ імені М.П. Драгоманова» (2020 р.).

Методичні рекомендації визначають процедуру написання й захисту курсових робіт відповідно до вимог професійної підготовки майбутнього фахівця в галузі міжнародних відносин за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова.

Курсова робота – це самостійне навчально-наукове дослідження, що є нормативним видом індивідуальної роботи студента.

Метою курсової роботи є закріплення, поглиблення та узагальнення знань, отриманих здобувачами під час навчання, та їх застосування для комплексного вирішення конкретного фахового завдання, з одного боку, та оволодіння первинними вміннями проведення сучасних досліджень, з іншого. Виконання курсової роботи потребує формування умінь самостійно виділити проблему та критично її розглянути; вміння та навичок збирати, аналізувати та систематизувати різного виду джерела; здатність застосовувати отримані знання при розв'язанні практичних завдань; формулювати висновки, пропозиції та рекомендації з предмета дослідження. Виконання курсової роботи передбачає її презентацію (захист) перед академічною групою та комісією з викладачів провідної кафедри.

Курсова робота може бути підготована на базі вивчення однієї навчальної дисципліни або певного комплексу дисциплін.

Навчальним планом підготовки бакалаврів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» на історичному факультеті НПУ імені М.П. Драгоманова, затвердженим Вченою радою Університету у 2019 р., передбачено 3 курсових роботи у 3-му, 4-му та 5-му семестрах:

у 3-му семестрі – на базі вивчення дисципліни «Історія міжнародних відносин»;

у 4-му семестрі – на базі вивчення дисципліни «Україна у міжнародних організаціях»;

у 5-му семестрі – на базі вивчення дисципліни «Зовнішня політика країн Європи та Америки».

При виборі студентами тем курсових робіт крім іншого увага акцентується на доцільності і можливості в подальшому покласти напрацювання курсових наукових розвідок в основу написання на 4-му курсі кваліфікаційної (бакалаврської) роботи.

2. НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

2.1. Вибір теми дослідження.

Тематика курсових робіт щорічно оновлюється і затверджується на засіданні кафедри міжнародних та регіональних студій.

Студент обирає тему курсової роботи з переліку тем, затвердженого кафедрою, або ж може запропонувати власний варіант теми дослідження з обґрунтуванням актуальності її розробки. Кінцеве рішення щодо визначення теми залишається за науковим керівником.

Теми курсових робіт здобувачів затверджуються рішенням кафедри на початку відповідного семестру.

В окремих випадках допускається літературне редагування теми при умові, що це не призводить до зміни об'єкта і предмета курсового дослідження. Нова редакція теми дослідження фіксується в протоколі засідання кафедри.

Курсова робота, тема якої не відповідає затвердженій, до рецензування і захисту не допускається.

Консультації здобувача щодо виконання курсової роботи здійснює затверджений кафедрою науковий керівник у межах запланованого йому навчального навантаження.

2.2. Графік підготовки курсової роботи.

Написання курсової роботи здійснюється за графіком, затвердженим кафедрою міжнародних та регіональних студій. Графік містить перелік конкретних етапів роботи над курсовою роботою з визначенням чітких календарних термінів їх завершення (див. *ДОДАТОК А*). Дотримання графіка виконання досліджень розглядається на засіданнях кафедри та фіксується у відгуку керівника курсової роботи

2.3. Обсяг курсової роботи.

Обсяг курсових робіт здобувача вищої освіти спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» визначено Вченою радою історичного факультету.

Загальний обсяг курсової роботи чітко не обмежений.

Обсяг основного тексту курсової роботи – **22-25** друкованих сторінок (через півтора інтервали 14-м кеглем) без урахування списку літератури та додатків.

2.4. Структура курсової роботи.

Курсова робота повинна містити:

титульний аркуш (див. додаток Б),

зміст (див. додаток В),

перелік умовних скорочень (при наявності)

вступ,

основну частину, що складається з розділів та підрозділів (при потребі),

висновки,

список використаних джерел та літератури,

додатки (при наявності).

Структура роботи визначена у *ЗМІСТІ*.

У Змісті містяться найменування та номери початкових сторінок усіх структурних елементів роботи, зокрема вступу, усіх розділів та підрозділів, загальних висновків, списку джерел та літератури, додатків.

Усі сторінки курсової роботи нумеруються *арабськими цифрами*. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи, але номер сторінки на ньому не ставлять. На решті сторінок номер проставляють у *правому верхньому куті*.

2.5. Вимоги до змісту основних компонентів курсового дослідження

ВСТУП розкриває сутність і стан теми дослідження. У ньому подається загальна характеристика роботи у регламентованій структурній відповідності: актуальність теми, мета і завдання дослідження, об'єкт, предмет, хронологічні та географічні рамки дослідження (при потребі), практичне значення дослідження, опис загальної структури роботи.

Актуальність дослідження – обґрунтування доцільності здійснення наукового дослідження обраної проблеми, її наукової та суспільної значущості.

Мета дослідження – загальний передбачуваний результат наукового пошуку.

Завдання дослідження – конкретизація загальної мети відповідно до визначеної структурно-логічної послідовності розкриття теми наукової розвідки. Для формулювання науково-пошукових завдань можна скористатись цілою низкою відповідних дієслів: «дослідити..., проаналізувати..., розкрити..., висвітлити..., порівняти..., узагальнити» і т. ін.

Об'єкт дослідження – це сфера дійсності, де накопичуються важливі проблеми, які потребують свого розв'язання. Як правило, це процес або явище в системі міжнародних відносин.

Предмет дослідження – частина об'єкта дослідження, за допомогою творчої розробки якої передбачається розв'язання проблеми дослідження.

Практичне значення – визначення сфер, де можуть бути використані результати даного наукового дослідження, а також суб'єктів, яким дана інформація може бути корисною.

Структура і обсяг курсової роботи – перелік структурних елементів дослідження: вступу, кількості розділів і підрозділів (при наявності), загальних висновків, списку використаних джерел та літератури (вказати кількість бібліографічних найменувань), додатків (якщо є, то вказати їх кількість). Вказується загальний обсяг роботи та кількість сторінок основного змісту дослідження.

ОСНОВНА ЧАСТИНА курсової роботи складається з декількох розділів. Розділи можуть поділятися на підрозділи. Якщо розділів у курсовій роботі лише 2-3, то поділ їх на підрозділи є обов'язковим. Назви і зміст розділів мають відповідати темі дослідження та логічному алгоритму її розкриття. Кожний розділ та підрозділ курсової роботи потрібно завершувати висновками відповідно до визначених дослідницьких завдань.

ВИСНОВКИ. У загальних висновках висвітлюються основні результати курсового дослідження. Кожне з визначених у Вступі дослідницьких завдань потребує конкретної узагальнюючої відповіді-висновку. Порядок розташування висновків має відповідати логічній послідовності поставлених завдань. Нумерація висновків є обов'язковою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Список використаних джерел та літератури – елемент бібліографічного апарату, що містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після Висновків. Оформлення списку використаних джерел має відповідати вимогам МОН України до бібліографічного опису і укладається відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи («Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»») (див. *ДОДАТОК Д*).

У списку використаних джерел та літератури курсової роботи має бути не менше 20 позицій.

Список використаних джерел та літератури подається за алфавітним принципом (спершу – праці, написані кирилицею, далі – латиницею) і, бажано, з розподілом на джерельну та історіографічну складові.

ДОДАТКИ

Додатки є допоміжним матеріалом, що додає повноти сприйняття та доказовості курсовій роботі. Це можуть бути систематизовані цифрові дані у таблицях, діаграмах; документи і матеріали, розміщення яких у роботі є важливим аргументом на користь однієї з авторських тез; фото, ілюстрації, що аналізуються в основній частині роботи. При наявності додатків посилання на них у тексті курсового дослідження є обов'язковим. Для цього у тексті необхідно розмістити вставку у дужках, наприклад – (див. *Додаток А*).

Додатки позначаються послідовно великими літерами української абетки за винятком літер Г, Є, І, Й, О, Ч, Ь. Кожен додаток повинен починатися з нової сторінки. У правому верхньому куті з великої літери жирним шрифтом друкується слово «Додаток» і його літера. Додаток повинен мати заголовок, надрукований зверху великими літерами симетрично щодо тексту сторінки.

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

3.1. Технічні вимоги

При оформленні курсових потрібно дотримуватися певних друкарських вимог.

Текст курсової роботи друкують на текстовому полі сторінки формату А4, залишаючи поля таких розмірів:

Ліворуч – 30 мм

Праворуч – 10 мм

Зверху – 20 мм

Знизу – 20 мм

Орієнтація тексту – книжкова.

Вирівнювання тексту – за шириною.

Шрифт, інтервали. Набір тексту роботи здійснюється через 1,5 міжрядкових інтервали з використанням стандартного шрифту Times New Roman (розмір кегля 14).

Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту і дорівнювати 1,25 см. Між абзацами додаткових інтервалів не виставляється.

3.2. Рубрикація тексту

Текст основної частини курсової роботи потрібно ділити на розділи і підрозділи.

Кожен наступний розділ починається з нової сторінки, а підрозділи відокремлюються від попереднього тексту одним абзацним інтервалом.

Заголовки структурних частин роботи, такі як «**ЗМІСТ**», «**ВСТУП**», «**РОЗДІЛ 1**», «**ВИСНОВКИ**», «**СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ**», «**ДОДАТКИ**» друкують великими літерами, жирним виділенням і з центральним вирівнюванням. Крапку в кінці заголовків не ставлять. Послідовність розділів позначають арабськими числами (**РОЗДІЛ 1; РОЗДІЛ 2; РОЗДІЛ 3; РОЗДІЛ 4**), а їх найменування пишеться з нового рядка, але також великими літерами, жирним виділенням і з центральним вирівнюванням. Між заголовком кожного розділу і наступним текстом виставляється один абзацний інтервал.

Заголовки підрозділів друкують жирним шрифтом звичайного розміру (крім першої великої літери). Крапку в кінці заголовків не ставлять. Послідовність підрозділів позначають арабськими числами в контексті нумерації розділу, наприклад – 1.1. Назва підрозділу; чи 2.3. Назва підрозділу.

3.3. Цитування і примітки

Для підтвердження власних аргументів, посилення на авторитетне джерело або критичного аналізу іншого друкованого твору, студенти звертаються до праць інших авторів. Думки інших авторів можна представити шляхом цитування, перефразовування й узагальнення.

Академічна доброчесність передбачає коректне посилення на джерела.

Некоректне використання текстів інших авторів може викликати звинувачення у плагіаті.

Дотримання академічної доброчесності є одним з основних принципів діяльності НПУ імені М.П. Драгоманова та складовою системи внутрішнього забезпечення освітньо-наукового процесу в Університеті. Політика і процедури, якими ми керуємося щодо запобігання плагіату викладені у Положенні «Про академічну доброчесність у НПУ імені М.П. Драгоманова».

В Університеті заборонено будь-які форми порушення наукової етики, у тому числі списування і плагіат. Особа, яка оприлюднила наукову працю, що є плагіатом або містить ознаки списування, повинна повторно подати роботу до захисту. Повторна спроба плагіату призводить до виключення з Університету.

Здобувачі мають чітко дотримуватись існуючих правил оформлення посилань на джерела та науковий доробок інших дослідників.

Загальні вимоги до цитування є такими:

- ✓ кожна цитата супроводжується посиланням на джерело;
- ✓ текст цитати починається і закінчується лапками такого зразка: «...»;
- ✓ цитата повинна бути повною і дослівною; пропуски всередині цитати позначаються трьома крапками в круглих дужках (...);
- ✓ цитування відбувається українською мовою (в окремих випадках текст оригіналу може бути наведений у примітці);
- ✓ цитати великого обсягу (4 рядки і більше) можуть подаватися у вигляді окремого текстового фрагменту. Така цитата не береться в лапки й оформляється відступами шириною 10 мм зверху, зліва і знизу. Текст цитати друкують 12 розміром кегля через 1 інтервал.

Посилання в тексті записуються у квадратних дужках [5; 11; 27; 49].

При цитуванні посилаються на джерело та сторінку [7, с. 5] (крім газетних статей і випадків, коли посилаються на джерело загалом).

Наприклад:

1. Дослідник М. Капітоненко розширює наше уявлення про шляхи розуміння суті міжнародної політики, основні системи поглядів у теорії міжнародних відносин [15]. 15 – номер праці М. Капітоненка у списку використаних джерел.

2. Існує багато наукових методів, проте «найкращим методом наукового пізнання є експеримент» [8, с. 71].

Перефразовування дозволяє передати думку іншого автора власними словами, але якнайближче до оригіналу. Для коректного парафразу, необхідно:

- ✓ змінювати структуру речень;
- ✓ використовувати синоніми;
- ✓ коректно виділяти основні ідеї тексту;
- ✓ зробити посилання на оригінальне джерело.

Узагальнення дозволяє стисло передати зміст цілого тексту або його частини і, як правило, передбачає згадку автора тексту (наприклад, «Як стверджує І. Куриляк...»).

Примітки. Усі форми запозичення – цитування, парафраз і узагальнення – повинні неодмінно супроводжуватися посиланням на використане джерело чи літературу. Посилання оформляють у вигляді підрядкових посторінкових приміток (команда «Посилання» – «Вставити виноску»). Нумерація приміток – наскрізна.

Текст приміток друкують 10 розміром кегля через 1 інтервал, вирівнюють за шириною.

3.4. Скорочення

Скорочення слів і словосполучень, окрім загальноприйнятих, не дозволяється.

Загальноприйняті умовні скорочення:

і т. д. – і так далі;

і т. і. – і таке інше;

і т. п. – і тому подібне;

див. – дивись (наприклад, якщо автор відсилає читача документу);

ст. – століття;

р. – рік; рр. – роки;

т. – том; вип. – випуск;

до н. е. – до нашої ери;

н. е. – нашої ери;

м. – місто; с. – село;

Слова «та інші», «таке інше» всередині речення не скорочуються. Не допускається скорочення фраз «так званий», «наприклад».

Роки і століття треба скорочувати при кожній цифровій згадці («1991 р.», «1914–1918 рр.», «XXI ст.»). Якщо потрібна дата пишеться у дужках, то роки не проставляються взагалі – «під час Першої світової війни (1914–1918) Україна...».

Усі абрєвіатури повинні бути розшифровані при першому використанні у тексті. За необхідності, в роботі подається «ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ», що розміщується після «ЗМІСТУ».

3.5. Спеціальні символи

Важливою умовою якісного оформлення роботи є правильне використання спеціальних символів.

При написанні тексту студенти повинні розрізняти тире « – » з пробілами і дефіс «-» без пробілів. Водночас між цифрами ставимо тире без пробілів («1914–1918», «с. 12–15»). Правильним є лише такий символ апострофа – «'» і використані тут неодноразово лапки – «...».

4. ЗАХИСТ РОБОТИ

4.1. Процедура захисту курсових робіт

Курсова робота у завершеному вигляді подається на кафедру не пізніше, ніж за 2 тижні до визначеної кафедрою міжнародних та регіональних студій дати захисту, та реєструється лаборантом кафедри.

Курсова робота з позначкою про дату реєстрації передається науковому керівникові на рецензування. Відгук наукового керівника надається за встановленою формою (див. *Додаток Ж*).

У разі встановлення факту плагіату або невідповідності теми курсової роботи затвердженій, вона не приймається до рецензування і захисту. Студент виконує нову курсову роботу із попередньо затвердженої теми.

Терміни захисту курсових робіт визначається кафедрою міжнародних і регіональних студій.

Курсову роботу студент захищає в присутності інших студентів (може бути вся академічна група або проблемна наукова група) та членів комісії (2-3 викладачі провідної кафедри).

Для оприлюднення результатів курсового дослідження студент повинен підготувати презентацію, виступити з усним повідомленням та відповісти на запитання.

Пропонується наступний алгоритм підготовки до захисту курсової роботи:

- ✓ підготовка тексту доповіді та узгодження її з науковим керівником;
- ✓ створення презентації з використанням прикладних програм (наприклад Power Point або інші);
- ✓ репетиція доповіді з використанням презентації, її хронометраж.

Тривалість доповіді - до 5 хвилин.

У доповіді необхідно:

- ✓ назвати тему курсової роботи, визначити її актуальність та значущість;
- ✓ сформулювати основну мету і завдання дослідження;
- ✓ доповісти про результати роботи відповідно до сформульованих завдань, зробити узагальнюючий висновок та внесені пропозиції.

Доповідь супроводжується презентацією.

Рекомендації щодо оформлення презентації.

- ✓ Презентація за змістовою наповненістю має відповідати тексту доповіді, але відображати лише її основні змістові положення.
- ✓ Чергування слайдів повинно чітко співпадати зі структурою доповіді.
- ✓ Бажано уникати графічного та особливо текстового перевантаження слайдів презентації.
- ✓ Формулювати короткі, зрозумілі речення, не більш, ніж по сім-вісім слів у кожному.
- ✓ Ілюстрації повинні мати чітку, коротку та виразну назву за фактом зображеного.
- ✓ Бажано уникати звукового супроводу презентації, оскільки навіть тихі фонові звуки здатні порушити сприйняття слухачами змісту доповіді.
- ✓ Необхідно дотримуватися єдиного стилю оформлення презентації і уникати граматичних, орфографічних та пунктуаційних помилок.

Працюючи над створенням презентації, потрібно мати на увазі, що остання покликана доповнювати виступ, але не стати його заміною.

Презентація складається з 10-14 слайдів за змістом доповіді.

Після доповіді студент відповідає на запитання членів комісії та здобувачів.

4.2. Критерії оцінювання якості виконання курсової роботи

Оцінка (максимально – **100 балів**) за курсову роботу виставляється відповідно до наступних критеріїв:

Відмінно (90 – 100 балів). Курсова робота є бездоганною в усіх відношеннях, містить елементи новизни, має практичне значення, доповідь логічна і стисла, проголошена вільно, зі знанням справи, рецензія позитивна, відповіді на запитання членів комісії правильні і стислі:

Добре (70 – 89 балів). Тема роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру.

Задовільно (60 – 69 балів). Тема роботи в основному розкрита, але мають місце недоліки змістовного характеру. Є зауваження щодо оформлення курсової роботи.

Незадовільно (до 59 балів). Нечітко сформульована мета роботи та завдання дослідження. Розділи погано пов'язані між собою. Відсутній критичний огляд сучасних вітчизняних та зарубіжних літературних джерел. Аналіз виконаний поверхнево або взагалі відсутній. Заходи, що пропонуються, не впливають з аналізу, носять декларативний характер. Оформлення роботи не відповідає вимогам, наведених у рекомендаціях. Відсутні матеріали презентації. Відповіді на запитання членів комісії неточні або неповні.

Робота до захисту не допускається, якщо вона представлена науковому керівникові на перевірку або на будь-який подальший етап проходження з порушенням термінів, встановлених регламентом, написана на тему, яка не

затверджена наказом, виконана із суттєвими запозиченнями інформаційного матеріалу, оформлення роботи не відповідає вимогам, зміст роботи не розкрито.

Здобувач, який отримав на захисті курсової роботи незадовільну оцінку, що тягне за собою академічну заборгованість. За ним залишається право бути повторно допущеним до захисту курсової роботи протягом поточного семестру. На вимогу кафедри тему курсової роботи може бути змінено або в межах тієї ж теми матеріали роботи здобувач може суттєво оновити та доповнити.

Після захисту курсової роботи здаються на кафедру, зберігаються в університеті протягом 3-х років.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Колесников О.В. Основи наукових досліджень. 2-ге вид. випр. та доп. Навч. посіб. К., 2011. 144 с.

2. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. К., 2006. 206 с.

3. Курсова, дипломна, магістерська: що про них потрібно знати? Методичні рекомендації до виконання та оформлення науково-дослідних робіт студентів / Укл.: Гнаповська Л.В., Ляной Ю.О., Огієнко О.І. Суми, 2001. 36 с..

4. Методологія та методика наукового дослідження. Тернопіль, 2004, 224 с.

5. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К., 2007. 254 с.

6. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. 208 с.

7. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. К., 2003. 235 с.

8. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. К., 2008. 310 с.

9. Юрченко С.О. Основи наукових досліджень : навчальний посібник для студентів спеціальностей «Туризм», «Готельно-ресторанна справа», «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» Х., 2017. 204 с.

10. Бібліографічні посилання та бібліографічний список посилань (позатекстові посилання) – ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид. офіц. – [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. К., 2016. 17 с.

11. Бібліографічне посилання (загальні правила складання) відповідно до ДСТУ 8302:2015, запровадженого в дію в Україні 01.07.2016 : метод. рек. / уклад. С. В. Карпенко. – Харків, 2017. 20 с.

6. ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Індивідуальний графік роботи здобувача над курсовою роботою

1. _____
(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)
2. Науковий керівник _____
(ІПП, науковий ступінь, вчене звання)
3. Тема роботи _____
4. Термін подання роботи на кафедру _____ (не пізніше 2-х тижнів до захисту)

Підпис здобувача: _____

Підпис наукового керівника: _____

№	Етапи виконання курсової роботи, їх зміст	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Вибір та затвердження теми курсової роботи		
2	Консультація керівника та складання попереднього плану (змісту) дослідження		
3	Опрацювання джерел і літератури		
	Консультація з науковим керівником і уточнення/затвердження плану курсової роботи		
4	Написання першого варіанта тексту, подання його на ознайомлення науковому керівникові.		
5	Урахування рекомендацій наукового керівника та усунення зауважень.		
6	Оформлення курсової роботи згідно чинних вимог		
7	Подання роботи на кафедру для реєстрації та рецензування.		
8	Підготовка тексту доповіді, наочних матеріалів (презентації) для захисту.		
9	Захист курсової роботи		

Зразок оформлення титульного аркушу курсової роботи

**Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова**

**Історичний факультет
кафедра міжнародних та регіональних студій**

КУРСОВА РОБОТА

на тему: «»

студента ___ курсу, ___ групи
спеціальності 291 «Міжнародні
відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»
П.І.П.

Керівник: науковий ступінь, вчене
звання П.І.П.

Кількість балів: _____

Члени комісії:

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Київ – 202_____

Зразок оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ (за необхідності)	x
ВСТУП	x
РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЇ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ	x
1.1. Історико-геополітичні передумови та основні етапи формування зовнішньополітичної діяльності України.....	x
1.2. Інституційно-правове забезпечення реалізації зовнішньої політики України.....	x
РОЗДІЛ 2. ПРІОРИТЕТИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В НОВІТНІЙ СИСТЕМІ ГЕОПОЛІТИЧНИХ КООРДИНАТ	x
2.1. Особливості та проблеми становлення України як суб'єкта нової системи міжнародних відносин	x
2.2. Основні тенденції і напрямки зовнішньої політики незалежної Української держави.....	x
2.3. Європейсько-атлантичний вектор як найважливіший напрям зовнішньої політики України: його витoki і перспективи.....	x
РОЗДІЛ 3. ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКО-АТЛАНТИЧНОГО ІНТЕГРАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ	x
3.1. Європейський Союз у зовнішній політиці України: основні тенденції та проблеми реалізації стратегії європейської інтеграції.....	x
3.2. Активізація європейсько-атлантичного вектору зовнішньої політики України в контексті асоціації з ЄС та протидії збройній агресії Росії.....	x
ВИСНОВКИ	x
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	x
ДОДАТКИ	x

ДОДАТКИ Г

Орієнтовні теми курсових робіт для студентів 2-3 курсів

ДОДАТОК Г.1

Орієнтовна тематика курсових робіт з дисципліни «Історія міжнародних відносин»

1. Міжнародні відносини та зовнішня політика давнього Єгипту.
2. Міжнародні відносини в Греції періоду Крито-Мікенської (Егейської) цивілізації та в період Архаїчної Греції.
3. Велика грецька колонізація (VIII – VI ст. до н.е.).
4. Міждержавні відносини та зовнішня політика давньої Греції: греко-перські війни.
5. Пелопоннеська війна в міжнародних відносинах II пол. IV ст. до н.е.
6. Історичний портрет Олександра Македонського: військові та дипломатичні якості.
7. Завойовні походи Олександра Македонського як фактор формування міжнародних відносин в II пол. IV ст. до н.е.
8. Пунічні війни в контексті міжнародних відносин в III — II ст. до н.е.
9. Міжнародна політика Юлія Цезаря.
10. Зовнішня політика Візантійської держави на міжнародній арені.
11. Арабський халіфат в міжнародних відносинах середньовіччя.
12. Міжнародні відносини варварських держав Європи.
13. Франкська держава в міжнародних відносинах V – IX ст.
14. Зовнішня політика Карла Великого (768 – 814 рр.) та його нащадків.
15. Церква в міжнародних відносинах (V – I половина XVII ст.). Хрестові походи.
16. Виникнення лицарських орденів як міжнародно-політичне явище.
17. Міжнародні відносини та зовнішня політика Священної Римської імперії в X – XV ст.
18. Падіння Константинополя й розширення Османської імперії у другій половині XV ст.
19. Французька гегемонія в Європі. Зовнішня політика кардинала Рішельє.
20. Політична карта Західної Європи на межі XV – XVI ст.: утворення централізованих держав.
21. Реконкіста й початок європейської експансії в Африці.
22. Колоніальна політика Голландії. Піднесення Нідерландів наприкінці XVI – у першій половині XVII ст.
23. Великі географічні відкриття та перший поділ світу між європейськими державами.

24. Зовнішня політика піренейських держав у VIII–XV ст. Великі географічні відкриття в міжнародних відносинах.
25. Вплив Реформації на міжнародні відносини першої половини XVI ст. Аугсбурзький договір 1555 р
26. Річ Посполита на політичній карті Європи в останній третині XVI – першій половині XVII ст.
27. Геополітичний трикутник Московське царство – Шведське королівство – Річ Посполита наприкінці XVI – першій половині XVII ст.
28. Початок європейської колоніальної експансії й відкриття Нового Світу. Тордесільяський договір 1494 р.
29. Утворення португальської та іспанської колоніальних імперій у XVI ст. Об'єднання Іспанії та Португалії.
30. Перша навколосвітня подорож та її міжнародні наслідки. Сарагоський договір 1529 р.
31. Столітня війна у системі міжнародних конфліктів пізнього Середньовіччя.
32. Міжнародні відносини італійських держав (Венеція, Піза, Генуя, Флоренція, Мілан) в XI – XV ст.
33. Італійські (1494-1559 рр.) та релігійні війни у Західній Європі XVI – першої половини XVII ст.
34. Реконкіста як напрям зовнішньої політики держав Піренейського півострову.
35. Встановлення гегемонії Габсбургів в Європі в I пол. XVI ст. Зовнішня політика Іспанії в XVI ст.
36. Зовнішня експансія Османської Порти в XV — I пол. XVII ст.
37. Міжнародні відносини та конфлікти у XVI – на поч. XVII ст. Тридцятилітня війна.
38. Вестфальська геополітична епоха – основа нового світового порядку.
39. Колоніальні протиріччя європейських держав до початку XVIII ст.
40. Дипломатичні змагання під час Семилітньої війни 1756-1763 рр.
41. Велика Французька революція й міжнародні відносини в 1789–1799 рр.
42. Велика Французька революція та її зовнішньополітичні наслідки.
43. Міжнародне становище Франції на межі XIX ст.: Наполеонівська епоха.
44. Боротьба антифранцузьких коаліцій часів наполеонівської війни.
45. «Східне питання» в європейських міжнародних відносинах кінця XVIII – початку XIX ст.
46. Війна за незалежність північноамериканських колоній Англії. Утворення США.
47. Війна північноамериканських колоній за незалежність: міжнародний контекст. Версальський мир 1783 р.

48. Східна криза 1831–1833 рр. та її вплив на міжнародні відносини в Європі.
49. Віденський конгрес 1814–1815 рр. Принцип легітимізму та «європейський концерт».
50. Міжнародно-політичне становище Європи у 1813-1815 рр. Віденський конгрес.
51. Встановлення Віденської системи міжнародних відносин. Віденський конгрес 1815 р.
52. Епоха конгресів: «Священний союз» і боротьба народів Європи за самовизначення (1818–1822 рр). «Система Меттерніха».
53. Об'єднання Італії: головні етапи та міжнародний контекст.
54. Франко-пруська війна 1870–1871 рр. та завершення об'єднання Німеччини.
55. Утворення Троїстого союзу і російсько-французьке зближення наприкінці 1980-х – у 1890-ті рр.
56. Близькосхідний вузол міжнародних суперечок на межі ХІХ – ХХ ст.
57. Утворення Антанти: військово-політичне співробітництво держав.
58. Міжнародні наслідки Паризької мирної конференції та суперечності Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин.

ДОДАТОК Г.2

Орієнтовна тематика курсових робіт з дисципліни «Україна в міжнародних організаціях»

1. Стратегія та моделі участі України в системі міжнародних організацій.
2. Роль місій ОБСЄ в Україні.
3. Стратегія інтеграції України до ЄС: проблеми та перспективи.
4. Співробітництво України з Радою Європи у сфері захисту прав людини.
5. Україна – ВООЗ: охорона здоров'я як пріоритетний напрям забезпечення національної безпеки України.
6. Напрями та форми співробітництва України з НАТО.
7. Співпраця України з міжнародною організацією праці (МОП) в соціально-трудовій сфері.
8. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями.
9. Вступ України до СОТ: проблеми та перспективи.
10. Співробітництво України з ЮНЕСКО в сфері освіти і науки.
11. Євроатлантична інтеграція як пріоритетний напрям зовнішньої політики України.
12. Організація за демократію та економічний розвиток (ГУАМ) – головний регіональний проект України.

13. Досвід співпраці України зі Світовим банком: проблеми та перспективи.
14. Співпраця Товариства Червоного Хреста України з Міжнародним Комітетом Червоного Хреста і Червоного Півмісяця з 2014 р. по сьогоднішній день.
15. Співробітництво України з ЮНЕП, ПРООН та ОБСЄ в рамках тристоронньої ініціативи з довкілля та безпеки.
16. Становлення та розвиток взаємовідносин між Україною та Європейським Союзом.
17. Інтереси України у розвитку Чорноморського співробітництва в рамках діяльності ОЧЕС.
18. Регіональні та міжрегіональні проекти МАГАТЕ з Україною.
19. Співробітництво України з МВФ: проблеми та перспективи.
20. Участь України у діяльності ЮНЕСКО у сфері культури.
21. Стратегічні концепції НАТО щодо партнерства Альянсу з Україною.
22. Співробітництво Українського Червоного Хреста з товариствами зарубіжних країн в гуманітарній сфері.
23. Співпраця України з Координаційною радою ООН Об'єднаної програми з питань ВІЛ/СНІДу (ЮНЕЙДС).
24. Роль України в миротворчих місіях під егідою НАТО.
25. Торгово-економічне співробітництво України з країнами-членами Європейського Союзу.
26. Співпраця України з Дитячим фондом ЮНІСЕФ Організації Об'єднаних Націй.
27. Співробітництво України з Радою Європи (РЄ) з питань щодо захисту соціальних прав та прав національних меншин, рівних прав чоловіків та жінок, захист дітей.
28. Угода про асоціацію України з Європейським Союзом 2014 р.: проблеми та перспективи.
29. Позаблоковий статус України: трансформація питання від 1991 р. до сьогоднішнього дня.
30. Місце і роль України в європейській системі безпеки й оборони.
31. Співпраця України з Всесвітньою організацією інтелектуальної власності.
32. Сучасна роль України у діяльності Міжнародної організації з міграції.
33. Імплементация Україною міжнародних конвенцій в сфері збереження історико-культурної спадщини.
34. Участь України в ООН з питань гендерної рівності та захисту прав жінок.
35. Синергія ОБСЄ та України в реформуванні сектора безпеки.

36. Україна та АСЕАН: політико-економічні перспективи розвитку в ХХІ сторіччі.
37. Інтеграція України в міжнародний ринок туристичних послуг.
38. Діяльність Моніторингової місії ООН у сфері захисту прав людини в Україні.
39. Роль Світового банку в реформуванні фінансового сектору та банківської системи в Україні.
40. Діяльність Моніторингової місії ООН у сфері захисту прав людини в Україні.

ДОДАТОК Г. 3

Тематика курсових робіт з дисципліни «Зовнішня політика країн Європи та Америки»

1. Стан та перспективи розвитку українсько-американських відносин.
2. Регіональне співробітництво у Центрально-Східній Європі: становлення і перспективи.
3. Україна та Південно-Східна Європа: двосторонній та багатосторонній виміри співпраці.
4. Зовнішня політика Канади: принципи та їх реалізація на регіональному і глобальному рівнях.
5. Роль і місце Іспанії в сучасних міжнародних відносинах.
6. Зовнішньополітичні пріоритети ФРН в нових геополітичних реаліях.
7. Франко-німецьке партнерство у новій Європі: інтереси, мета і особливості.
8. Організація американських держав (ОАД): утворення, принципи діяльності та перспективи.
9. Основні принципи зовнішньої політики США у постбіполярний період.
10. «Східна політика» ФРН.
11. Політика Німеччини у новій Європі.
12. Велика Британія і проблеми європейської безпеки в сучасних геополітичних
13. Особливості сучасних інтеграційних процесів в Латинській Америці.
14. Зовнішня політика Великої Британії на Близькому Сході (1991-2013 рр.).
15. Операція США в Афганістані: цілі, проблеми і наслідки.
16. Європейський напрям зовнішньополітичної стратегії США на сучасному етапі.
17. Східний вимір політики ЄС.

18. Роль і місце арабо-ізраїльського конфлікту у близькосхідній політиці великих держав наприкінці 20 - початку 21 століття.
19. Національні особливості правил етикету притаманних представникам США та їх врахування у міжнародних відносинах.
20. Ольстерська проблема в політиці Великої Британії.
21. Європейський напрям зовнішньої політики Франції у постбіполярний період.
22. Стратегічні пріоритети та концептуальні засади близькосхідної політики Франції.
23. Китайсько-американські відносини: ключові параметри взаємодії.
24. Зовнішньополітична стратегія США в нових геополітичних реаліях.
25. Особливості сучасної зовнішньої політики Великої Британії.
26. Особливості розвитку політичного діалогу між Великою Британією та Францією в 21 ст.
27. Ключові аспекти співробітництва між Францією та ФРН на сучасному етапі.
28. Процеси формування та реалізації зовнішньополітичного курсу Канади за умов постбіполярності: регіональний та глобальний виміри.
29. Феномен франкофонії в міжнародних відносинах.
30. Концепція трьох концентричних кіл у зовнішній політиці Великої Британії.
31. Армія і політика в країнах Латинської Америки на сучасному етапі.
32. Діяльність ПАР в об'єднанні БРІКС.
33. Особливості процесів формування нового регіоналізму в Тихоокеанському просторі.
34. Терористичні акти 11 вересня 2001 р. у США та їх вплив на міжнародні відносини початку XXI ст.
35. Світ у XXI столітті: прогнози й перспективи розвитку. Концепції Фукуями й Хантінгтона.
36. Американська зовнішня політика у XIX ст.: від «доктрини Монро» до «доктрини Хейя».
37. Англо-американські протиріччя у першій половині XX ст.: *Rex Britannica vs Rex Americana*.
38. Зовнішня політика США щодо Іраку і світова боротьба за енергоресурси (90-ті рр. XX ст. – поч. XXI ст.).
39. Зовнішня політика США щодо Ірану: від стратегічного партнерства до озброєної конфронтації.
40. Зовнішня політика США на Близькому Сході у 90-ті рр. XX ст. на початку XX ст.

41. Зовнішня політика Франції на Близькому Сході у др. пол. XX ст.: новий формат старої імперії в умовах «холодної війни».
42. Проблеми взаємовідносин Франції і НАТО: національні інтереси і колективна безпека.
43. Зовнішньополітична доктрина Мексики та її модернізація в XXI ст.
44. Особливості азійського та європейського вектора в зовнішній політиці Мексики.
45. Неурядові організації у зовнішній політиці США.
46. Етнічний фактор у зовнішній політиці Канади.
47. Еволюція двосторонніх відносин Канади з країнами Європейського регіону
48. Арабсько-ізраїльський конфлікт у зовнішній політиці США.
49. Уругвай у системі міжнародних відносин у Західній півкулі.
50. Пріоритети зовнішньополітичного курсу Еквадору у XXI ст.
51. Особливості зовнішньополітичного курсу Парагваю.
52. Особливості розвитку інтеграційних процесів у країнах Карибського басейну.
53. НАФТА як центр інтеграційних процесів у Західній півкулі.
54. Арктичний вектор у зовнішній політиці Швеції.
55. Проблема Фолклендських островів у зовнішній політиці Великобританії.

**Приклади оформлення бібліографічного опису списку
використаних джерел
(згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне
посилання. Загальні положення та правила складання»)
Один чи більше авторів без редактора**

Федорова Л.Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті – 1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.

Пичугина Т.С., Баранов П.Ю., Пичугин С.А. Модель возведения комплекса объектов (расчет эффективности капитальных вложений). Харьков, 1985. 136 с.

Лусь В.І., Киркач Т.Є., Мандріченко О.Є., Радченко А.О. Практикум з нарисної геометрії: навч. посібник. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2014. 118 с.

Zhovinsky E.Ya., Kryuchenko N.O., Paparyha P.S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.

Один чи більше авторів із редактором

Воробей П.А. Кримінальна відповідальність за незаконну торговельну діяльність: монографія / за ред. В.К. Матвійчука. Київ: Укр. академія внутр. справ, 1996. 116 с

Закон України «Про Національну поліцію»: наук.-практ. коментар / О.І. Безпалова, К.Ю. Мельник, О.О. Юхно та ін.; за заг. ред. В.В. Сокурєнка; передм. В.В. Сокурєнка. Харків, 2016. 408 с.

**Без автора (збірники, матеріали конференцій, книги за редакцією,
укладачі, упорядники)**

Україна в цифрах. 2007: стат. зб. / Держ. комітет статистики України. Київ, 2008. С. 185–191.

Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с.

Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А.А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.

Electrodes of conductive metallic oxides / J.M. Honig et al. Amsterdam: Elsevier, 1980. 260 p.

Сучасні тенденції міжнародних відносин: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (17-18 грудня 2020 р., Київ). Київ, 2021. 150 с.

Багатотомне видання

Ушинський К. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології: вибрані твори. Київ: Рад. школа, 1983. Т. 1. 480 с.

Юридична енциклопедія: в 6 т. / за ред. Ю.С. Шемшученка. Київ: «Укр. енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 1999. Т. 2. 784 с.

Франко І. Твори: у 50 т. Т. 45. Київ, 1986. 480 с.

Енциклопедія історії України: у 10 т. / ред. рада: В.М. Литвин (гол.) та ін.; Ін-т історії України НАН України. Київ: Наук. думка, 2005. Т. 9. С. 36–37.

Частина видання

Розділ книги

Наумов М.С. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. *Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки*: монографія / В.П. Решетило, М.С. Наумов, Ю.В. Федотова. Харків, 2014. С. 213–241.

Стаття в журналі, газеті

Яцків Я.С., Радченко А.І. Про ефективність видання наукових журналів в Україні. *Вісник НАН України*. 2012. № 6. С. 62–67.

Мозоль А.П. Злочинність мігрантів (кримінологічна характеристика). *Вісник Університету внутрішніх справ. Серія «Право»*. 1999. Вип. 7. Ч. 2. С.112–119.

Аврамцев О. Хронограф: події в історії. *Слобідський край*. 2015. 27 січня. С. 8.

Тези доповідей у матеріалах конференцій

Скальський В.Р. Становлення методу акустичної емісії в установах Західного наукового центру. *Теорія і практика раціонального проектування, виготовлення і експлуатації машинобудівельних конструкцій*: праці 2 міжнар. наук.-техн. конф. (Львів, 11–13 листопада 2010 р.). Львів, 2010. С. 9–10.

Електронні ресурси

Наукові публікації і видавнича діяльність НАН України. Київ, 2007. URL: <http://www.nas.gov.ua/publications> (дата звернення: 19.03.2020).

Garfield E. More on the ethics of scientific publication: abuses of authorship attribution and citation amnesia undermine the reward system of science. Essays of an information scientist. URL: <http://www.garfield.library.upenn.edu/essays/v5p621y1981-82.pdf> (Lastaccessed: 16.04.2019).

Дисертації та автореферати

Черевко П.П. Створення юридичних осіб приватного права: дис... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2008. 225 с.

Савченко Л.А. Особисті права та обов'язки батьків і дітей за сімейним законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 1997. 27 с.

Дутко А.О. Юридичні конструкції та їх використання в законотворчій практиці України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень»; Львівський держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2010. 20 с.

Закони та інші нормативні документи

Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015 / Президент України. *Офіційний вісник Президента України*. 2015. № 2. С. 14. Ст. 154.

Загальна декларація прав людини: прийнята і проголош. резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 26.08.2016).

Архівні документи

Науковий архів Інституту історії України НАН України. Ф. 2. Оп. 3. Спр. 170. № 1. Арк. 5.

Заява приват-доцента по кафедрі філософії Київського університету П.Светлова від 23.10.1919 про необхідність читання курсу гносеології. *Державний архів м. Києва*. Ф. 16. Оп. 469. Спр. 381. 13 арк.

Стандарти, патенти, препринти, каталоги

ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2016. 16 с. ГОСТ Р 517721-2001.

Національна академія наук України. Анотований каталог книжкових видань 2008 року. Київ: Академперіодика, 2009. 444 с.

Критерії, показники та шкала оцінювання якості виконання кваліфікаційної роботи

Оцінюючи якість виконання курсової роботи, комісія із захисту керується наступними критеріями та показниками якості її виконання:

- 1) науковість і теоретична обґрунтованість змісту дослідження;
- 2) оформленість роботи відповідно до вимог;
- 3) презентація роботи під час захисту.

На основі цих критеріїв окреслені відповідні показники, які покладені в основу характеристики шести рівнів виконання кваліфікаційної роботи з відповідними кількісними показниками (балами).

Критерії та показники	Науковість змісту дослідження	Оформлення роботи	Оприлюднення результатів курсової роботи (захист)
Рівні			
1	2	3	4
90-100 балів А (відмінно)	<p>Обґрунтовано актуальність наукового напряму, проблеми і теми дослідження;</p> <p>- чітко визначено та сформульовано основні компоненти наукового апарату дослідження: об'єкт, предмет, мета, завдання, методи, теоретичне значення дослідження; зміст дослідження відповідає поставленим науково-дослідницьким завданням;</p> <p>- виявляються самостійність, оригінальність суджень автора;</p> <p>- виклад матеріалу послідовний, логічний, стиль - науковий;</p> <p>- забезпечено орфографічну, синтаксичну і стилістичну грамотність викладу матеріалу відповідно до норм сучасної української мови.</p>	<p>Обсяг роботи і комп'ютерний набір тексту відповідає вимогам; витримана логічна і змістовна побудова роботи, забезпечена оптимальна рубрикація тексту;</p> <p>- коректне використання понятійної термінології (з посиленнями на джерела);</p> <p>- витриманий науковий стиль викладу змісту роботи з відповідними посиленнями на використані джерела;</p> <p>- список використаних джерел оформлений згідно з вимогами;</p> <p>- відповідно до вимог оформлені додатки;</p> <p>- робота має естетичний вигляд.</p>	<p>Виступ з повідомленням про результати роботи побудований логічно, має аргументовані висновки і не виходить за окреслені часові межі;</p> <p>- вільне володіння змістом роботи;</p> <p>- компетентні та вичерпні відповіді на поставлені запитання;</p> <p>- наявність під час захисту мультимедійної презентації власного виступу;</p>
80-89 балів В (добре)	<p>Актуальність проблеми або теми висвітлені не повною мірою; компоненти наукового апарату дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання, методи, теоретичне значення</p>	<p>Обсяг роботи і комп'ютерний набір тексту, в основному, відповідає вимогам;</p> <p>- рубрикація тексту відображає основний</p>	<p>Виступ з повідомленням про результати роботи не зовсім вдало структурований; переважаний теоретичними положеннями, що приводить до порушення</p>

	<p>дослідження) не завжди послідовні і пов'язані з темою;</p> <p>- висновки зроблені під впливом авторитетних джерел;</p> <p>у викладі матеріалу інколи присутня тавтологія, мають місце незначні синтаксичні чи стилістичні помилки; стиль викладу переважно науковий, іноді носить публіцистичний характер.</p>	<p>зміст роботи;</p> <p>- науковий стиль викладу змісту роботи витриманий не повністю;</p> <p>в оформленні списку використаних джерел і посилань зустрічаються неточності; в оформленні додатків зустрічаються незначні помилки;</p> <p>- робота має естетичний вигляд.</p>	<p>регламенту виступу;</p> <p>- не досить вільне володіння змістом роботи, відповіді на запитання не завжди точні й аргументовані;</p> <p>- наявність під час захисту мультимедійної презентації власного виступу, до якої є окремі зауваження.</p>
70-79 балів С (добре)	<p>Актуальність проблеми або теми висвітлена в основному:</p> <p>- у висвітленні компонентів наукового апарату дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання, методи, теоретичне значення дослідження) не завжди дотримана логічність викладу;</p> <p>- методика дослідження, аналіз результатів дослідження представлені не повною мірою;</p> <p>- достовірність отриманих даних представлена непереконливо, недостатньо аргументовано;</p> <p>- висновкам бракує самостійності;</p> <p>- у викладі матеріалу інколи присутня тавтологія, мають місце окремі значні синтаксичні чи стилістичні помилки; стиль викладу значною мірою носить публіцистичний характер.</p>	<p>Обсяг роботи і комп'ютерний набір тексту, в основному, відповідають вимогам,</p> <p>- рубрикація тексту відображає основний зміст роботи:</p> <p>- науковий стиль викладу змісту роботи витриманий недостатньо;</p> <p>- кількісні дані недостатньо ілюстровані;</p> <p>в оформленні списку використаної літератури і посилань зустрічаються неточності і помилки;</p> <p>- робота має естетичний вигляд.</p>	<p>Виступ з повідомленням про результати роботи не достатньо логічно продуманий, перевантажений несуттєвою інформацією, що негативно впливає на тривалість виступу;</p> <p>- мають місце труднощі у вільному володінні матеріалом дослідження;</p> <p>- відповіді на запитання не завжди точні, іноді неаргументовані;</p> <p>- наявність під час захисту мультимедійної презентації власного виступу, де якої є суттєві зауваження.</p>
65-69 балів D (задовільно)	<p>Актуальність досліджуваної проблеми теми представлена непереконливо;</p> <p>компоненти наукового апарату дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання, методи, теоретичне значення дослідження) відзначаються нечіткістю формулювання;</p>	<p>Обсяг роботи відповідає вимогам;</p> <p>рубрикація тексту не повністю відображає зміст роботи;</p> <p>- кількісні дані майже не ілюстровані;</p> <p>- в оформленні списку використаної літератури і посилань зустрічаються</p>	<p>Матеріал виступу з повідомленням про результати роботи недостатньо систематизований, частково переобтяжений зайвою, несуттєвою інформацією, що негативно впливає на тривалість виступу; має місце значна залежність автора від тексту виступу;</p>

	<p>-не всіма обраними для дослідження методами автор володіє належним чином;</p> <p>майже відсутнє підтвердження достовірності отриманих даних; відчувається значна залежність змісту роботи від літературних джерел (компілятивний характер роботи);</p> <p>висновки майже не несуть узагальнень, а переважно повторюють зміст попередніх розділів роботи, виклад матеріалу відзначається повторами, мають місце орфографічні, стилістичні, синтаксичні помилки;</p> <p>- домінує ненауковий стиль викладу.</p>	<p>помилки;</p> <p>- робота, в основному, має естетичний вигляд.</p>	<p>- наявність суттєвих зауважень до мультимедійної презентації власного виступу;</p>
60-64 бали E (задовільно)	<p>Актуальність досліджуваної проблеми і теми представлена непереконливо й абстрактно;</p> <p>компоненти наукового апарату дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання, методи, теоретичне значення дослідження) відзначаються нечіткістю формулювання та логікою викладу;</p> <p>- автор, в основному, володіє окремими методами дослідження;</p> <p>- відсутнє підтвердження достовірності отриманих даних;</p> <p>- висновки до розділів роботи дуже лаконічні та не відображають змісту розділів, мають місце суттєві зауваження до загальних висновків роботи, які сформульовані не за завданнями дослідження;</p> <p>- у викладі матеріалу присутні повтори, мають місце орфографічні, стилістичні, синтаксичні помилки;</p> <p>- відсутній єдиний стиль викладу змісту роботи.</p>	<p>Обсяг роботи відповідає вимогам;</p> <p>рубрикація тексту не збігається зі змістом роботи;</p> <p>- в оформленні списку використаних джерел і посилань мають місце значні неточності і помилки;</p> <p>- робота переважно має естетичний вигляд.</p>	<p>Матеріал виступу з повідомленням про результати роботи не систематизований, переобтяжений несуттєвою інформацією;</p> <p>- відповіді на запитання поверхневі, неточні;</p> <p>- наявність суттєвих зауважень до оформлення мультимедійної презентації власного виступу;</p>
35-59 балів FX	<p>Відсутність аргументації актуальності теми дослідження та обізнаності</p>	<p>Обсяг роботи не відповідає вимогам;</p>	<p>Текст виступу не відображає основного</p>

<p>(незадовільно)</p>	<p>з проблемою; фрагментарно і неточно представлені компоненти наукового апарату дослідження; відсутність умінь застосування методів дослідження; - відсутня логіка викладу змісту дослідження; - відсутні висновки до розділів роботи, мають місце суттєві зауваження до загальних висновків роботи, які сформульовані не за завданнями дослідження; у викладі тексту допущені грубі орфографічні, синтаксичні і стилістичні помилки;</p>	<p>- рубрикація тексту не відображає змісту роботи; - зміст роботи не відповідає темі та поставленим дослідницьким завданням; - кількісні результати зовсім не ілюстровані; список використаних джерел оформлений не за вимогами, у посиланнях зустрічаються значні помилки; - робота не має естетичного вигляду.</p>	<p>змісту дослідження; нездатність самостійно висловлюватися з питань проблеми, яка досліджувалася; нерозуміння суті питань і неспроможність дати на них відповідь; презентація виступу відсутня.</p>
-----------------------	--	---	---

РЕЦЕНЗІЯ
на курсову роботу з дисципліни « »

Студента (-ки) групи _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові студента(-ки))

на тему

Позитивні сторони роботи

Зауваження та рекомендації

Роботу виконано на _____ балів і рекомендовано до захисту.

Науковий керівник

(прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника)

_____ « » _____ 20__ р.

(науковий ступінь, вчене звання, посада наукового керівника) (підпис)

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИКОНАННЯ І ЗАХИСТУ КУРСОВИХ РОБІТ

для студентів Історичного факультету
спеціальності 291
«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Методичні рекомендації з виконання і захисту курсових робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти історичного факультету, спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» / укладачі: Т.А. Стоян, Т.В. Мелещенко, І.М. Дзюбленко, Л.В. Пилипенко, Л.С. Гопка. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2020. 33 с.